

MARKUS

6:1-29

Jezus wordt in Nazareth verworpen en zendt de twaalf uit om in afhankelijkheid van God te dienen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/markus/6-1-29

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Jezus keert terug naar Nazareth	3 min	4
2	Nazareth neemt aanstoot aan Jezus	2 min	5
3	Jezus als timmerman in Nazareth	2 min	7
4	Wonderen en ongeloof in Nazareth	3 min	8
5	Een profeet wordt thuis niet geëerd	4 min	10
6	De uitzending van de twaalf	3 min	12
7	De boodschap van de twaalf	4 min	14
8	Tijdelijk gezag over ziekte en demonen	2 min	16
9	Zonder voorraad leven uit geloof	4 min	17
10	Opleiding voor de toekomstige bediening	4 min	19
11	God onderhoudt Zijn dienaren	3 min	21
12	Werken naast de bediening	4 min	23
13	Gods voorziening tijdens een gezinscrisis	3 min	25
14	Lessen in vertrouwen op Gods voorziening	4 min	26

15	Dagelijkse afhankelijkheid van God	2 min	28
16	Op één gastadres blijven	2 min	29
17	Het stof afschudden na afwijzing	3 min	30
18	Oordeel naar ontvangen licht	2 min	32
19	Zieken zalven met olie	3 min	33
20	Herodes vreest dat Johannes is opgestaan	3 min	34
21	Johannes gevangengezet door Herodes	2 min	36
22	De onthoofding van Johannes de Doper	4 min	37
	Om verder te lezen		39

1

Jezus keert terug naar Nazareth

Vandaag gaan we naar Markus hoofdstuk 6, te beginnen bij vers 1.

En Hij ging vandaar weg en kwam in Zijn vaderstad en Zijn discipelen volgden Hem.

MARKUS 6:1

Zijn eigen streek. In de Engelse vertaling die hier wordt besproken, staat niet ‘Zijn eigen stad’, maar ‘Zijn eigen land’. De HSV vertaalt dit als ‘Zijn vaderstad’. Daarmee wordt blijkbaar Nazareth bedoeld, want de mensen daar kenden Hem. De hele streek was eigenlijk niet zo groot. Jezus bevond Zich al die tijd al in Galilea, maar hier wordt kennelijk de omgeving van Zijn eigen woonplaats bedoeld.

Dit zou waarschijnlijk de tweede keer zijn dat Hij tijdens Zijn bediening, voor zover die is opgetekend, naar Nazareth kwam. Het lijkt er namelijk op dat Hij al eerder in Nazareth was geweest. We hebben daarover niets gelezen in het Evangelie van Markus, maar in het Evangelie van Lukas, in hoofdstuk 4, lezen we dat Jezus al in Nazareth was geweest voordat Hij zelfs maar in Kapernaüm was geweest. Bijna alles wat we hebben bestudeerd, en de meeste van Zijn wonderen, vond plaats in Kapernaüm. Maar nog voordat Hij naar Kapernaüm kwam, was Hij dus in Nazareth geweest, en daar hadden ze Hem verworpen.

We zullen dat nu niet bekijken, maar in Lukas hoofdstuk 4 staat een verslag van Zijn prediking daar. De mensen raakten zo opgewonden door wat Hij zei, dat ze Hem bijna van een rots wierpen. Maar Hij kon midden tussen hen door lopen en bij hen vandaan komen.

Ook staat er in het Evangelie van Mattheüs, hoofdstuk 4, helemaal aan het begin van Jezus' bediening in Galilea, in Mattheüs 4:13:

Hij verliet Nazareth en ging wonen in Kapernaüm, dat aan de zee lag, in het gebied van Zebulon en Naftali,

MATTHEÛS 4:13

Dit was de eerste keer dat Hij in Kapernaüm aankwam. Volgens Mattheüs was dit het allereerste begin van Jezus' bediening, Zijn openbare bediening in Galilea. Maar er staat:

Nazareth verlaten.

Mattheüs vertelt ons niets over wat Jezus in Nazareth deed, maar blijkbaar verliet Hij Nazareth om naar Kapernaüm te gaan. Lukas is degene die ons iets vertelt over dat bezoek aan Nazareth, en Markus heeft het er helemaal niet over gehad. Hij is meteen naar de bediening in Kapernaüm gegaan en heeft ons daar veel over verteld.

Maar nu komt Jezus blijkbaar opnieuw naar Nazareth, of in elk geval naar de omgeving van Nazareth. Dit zou dan de tweede keer zijn dat Hij hun de kans geeft om Hem te horen prediken en het Koninkrijk te ontvangen.

Er staat in vers 2:

2

Nazareth neemt aanstoot aan Jezus

En toen het sabbat geworden was, begon Hij in de synagoge te onderwijzen; en velen die luisterden, stonden er versteld van en zeiden: Waar heeft Deze die dingen vandaan en wat is dit voor wijsheid die Hem gegeven is, dat ook zulke krachten door Zijn handen gebeuren?

MARKUS 6:2

Dat wil zeggen, ze namen aanstoot aan Hem. Ze konden niet geloven omdat Hij hun te vertrouwd was. Ze hadden Hem zien opgroeien. Ze kenden Zijn familie. Ze begrepen niet goed waarom Hij als iets bijzonders beschouwd zou moeten worden, terwijl Hij dertig jaar onder hen had gewoond voordat er ooit iets bijzonders over Hem werd beweerd.

Natuurlijk waren er rond Zijn geboorte behoorlijk bijzondere dingen over Hem beweerd, met de engelen en de herders en de wijzen, enzovoort. Maar dat was tientallen jaren eerder gebeurd, in een ander deel van het land. In hun gedachten was er niets waardoor ze Hem in verband zouden hebben gebracht met verhalen die ze mogelijk over die gebeurtenissen in Bethlehem hadden gehoord. Dit was het andere uiteinde van het land. Het is heel goed mogelijk dat de verhalen uit Bethlehem nooit in Galilea waren gehoord. En als ze die wel hadden gehoord, was dat ruim dertig jaar eerder, en ze legden niet het verband dat dit dezelfde persoon was.

Het enige wat ze wisten, was dat Jezus was opgegroeid als lid van een gezin van vrij normale omvang, met vier broers en een aantal zussen. Ze kenden Zijn moeder en vader, enzovoort, en dertig jaar lang had Jezus onder hen in de timmerwerkplaats gewerkt.

In de Bijbel wordt ons niet erg veel verteld over Jezus' jeugd of over wat Hij tijdens de eerste dertig jaar deed. Het enige echte verhaal dat we, na de verhalen over Zijn eerste levensjaren, over Zijn jeugd hebben, is die ene korte gebeurtenis toen Hij op twaalfjarige leeftijd in Jeruzalem was. Zijn ouders raakten Hem daar kwijt en vonden Hem vervolgens terug in de tempel. Hij zei:

En Hij zei tegen hen: Waarom hebt u Mij gezocht? Wist u niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader?

LUKAS 2:49

Sommige vertalingen zeggen:

Ik moet in het huis van mijn Vader zijn.

Maar dat is het enige verhaal dat een periode van bijna dertig jaar onderbreekt die in het leven van Jezus zonder verder commentaar wordt overgeslagen.

3

Jezus als timmerman in Nazareth

We kunnen zien dat ze Hem in die tijd als timmerman zagen. De mensen uit Zijn stad zeggen in vers 3:

Is Dit niet de timmerman, de Zoon van Maria en de Broer van Jakobus en Joses en van Judas en Simon? En zijn Zijn zusters niet hier bij ons? En zij namen aanstoot aan Hem.

MARKUS 6:3

In sommige Evangeliën wordt verteld dat ze zeggen:

Is dit niet de zoon van de timmerman?

Daarmee doelen ze op Jozef als de timmerman. Maar de zoon van een timmerman wordt zelf ook timmerman. Hij is de leerling van zijn vader. En zo kwam Jezus niet alleen bekend te staan als de zoon van een timmerman, maar ook Zelf als timmerman.

Justinus de Martelaar, een vroege kerkvader, beweert het volgende, en we kunnen op geen enkele manier weten of dit waar is of niet. Toen Jezus in Nazareth als timmerman werkte, was het gebruikelijk dat ambachtslieden en winkeliers voor hun bedrijf een soort uithangbord hadden waarop stond wat ze deden. Soms had elk bedrijf zijn eigen slogan. Volgens Justinus de Martelaar was Jezus' timmerwerkplaats gespecialiseerd in het maken van jukken voor ossen, en had Jezus voor Zijn werkplaats een bord staan waarop stond: „Mijn jukken passen goed.”

We hebben geen idee waar Justinus de Martelaar die informatie vandaan had. Justinus de Martelaar leefde in de tweede eeuw, niet heel lang na de tijd van de apostelen, en misschien is dit een waargebeurd verhaal dat van generatie op generatie is doorgegeven. Maar als het waar is, is het nogal interessant. Want als Zijn bekende

leus, of het bedrijfsmotto van Zijn timmerwerkplaats, luidde: ‘Mijn jukken passen goed’, dan is er duidelijk een heel nauw woordelijk verband met wat Hij later in Mattheüs 10 zei:

Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.

MATTHEÛS 11:30

Maar zij wisten dat Hij onder hen als ambachtsman had gewerkt, en alleen als ambachtsman. Dertig jaar lang ging Hij niet rond om in de synagogen te prediken. Hij deed zeker niets wonderbaarlijks. Het is zelfs waarschijnlijk dat Hij tegenover niemand ook maar had laten blijken dat er iets bijzonders was aan Zijn missie op aarde. Ze kenden Hem gewoon als een gewone man. Nu werden er naar verluidt in andere delen van het land wonderen door Hem verricht, en heel goed mogelijk ook bij hen. In vers 2 staat:

4

Wonderen en ongeloof in Nazareth

En toen het sabbat geworden was, begon Hij in de synagoge te onderwijzen; en velen die luisterden, stonden er versteld van en zeiden: Waar heeft Deze die dingen vandaan en wat is dit voor wijsheid die Hem gegeven is, dat ook zulke krachten door Zijn handen gebeuren? Is Dit niet de timmerman, de Zoon van Maria en de Broer van Jakobus en Joses en van Judas en Simon? En zijn Zijn zusters niet hier bij ons? En zij namen aanstoot aan Hem.

MARKUS 6:2-3

Nu kan dit betekenen dat ze die machtdaden daadwerkelijk hadden gezien, maar misschien ook niet. We zullen immers in vers 5 lezen:

En Hij kon daar geen kracht doen, maar Hij legde slechts enkele zieken de handen op en genas hen.

MARKUS 6:5

Het kan dus zijn dat ze alleen over Zijn machtdaden hadden gehoord, in plaats van dat ze die daar hadden zien gebeuren. Mogelijk waren enkele inwoners van Nazareth ergens anders geweest toen Jezus iets had gedaan.

Maar wanneer het Evangelie van Lukas in hoofdstuk 4 vertelt over het eerdere bezoek van Jezus aan Nazareth en over Zijn preek tot hen, geeft Hij aan dat ze Zijn wonderen in Nazareth misschien niet met eigen ogen zullen zien. Toen Hij bij die eerdere gelegenheid in Lukas 4:23 in de synagoge van Nazareth preekte, zei Hij tegen hen:

Maar Hij zei tegen hen: U zult Mij ongetwijfeld dit spreekwoord voorhouden: Dokter, genees uzelf; alles waarvan wij gehoord hebben dat het in Kapernaüm gebeurd is, doe dat ook hier in Uw vaderstad.

LUKAS 4:23

Iets waarop ik zou willen wijzen, is dat Lukas 4:16 zegt dat Hij naar Nazareth was gekomen. Dat is Zijn geboorteplaats. In de Engelse vertaling die hier wordt besproken, noemt Hij die plaats in vers 23 'Zijn eigen land'. Daar wordt dezelfde formulering gebruikt als in Markus 6:1. De HSV vertaalt beide plaatsen met 'vaderstad'.

Bovendien zegt Hij dat de inwoners van Nazareth Hem ongetwijfeld zullen vragen dezelfde soort wonderen te doen waarvan ze hebben gehoord dat Hij ze in Kapernaüm deed. Toch zegt Hij dat dit niet zal gebeuren. Bij die gelegenheid wijst Hij erop dat Elia leefde in een tijd waarin er hongersnood was. Veel weduwen in Israël hadden hulp kunnen gebruiken, maar hij hielp geen van hen. Hij werd naar een heidense weduwe

buiten Nazareth gestuurd om haar te helpen. Vervolgens waren er in de tijd van Elisa veel melaatsen in Israël, maar Elisa genas geen van de Joodse melaatsen. Hij genas een heidense melaatse.

Wat Jezus lijkt te suggereren, is dat de kracht van God die door Zijn profeten werkt, niet noodzakelijk bestemd is voor de mensen die het dichtst bij huis zijn. De reden is wat Hij vaak zei en wat in alle Evangeliën staat opgetekend:

5

Een profeet wordt thuis niet geëerd

En Jezus zei tegen hen: Een profeet is niet ongeërd, behalve in zijn vaderstad en bij zijn familie en in zijn huis.

MARKUS 6:4

Die uitspraak vinden we hier in vers 4:

Maar Jezus zei tegen hen: Een profeet wordt overal geëerd, behalve in zijn eigen land, bij zijn eigen familie en in zijn eigen huis.

Dit is blijkbaar een soort spreekwoord, want Jezus gebruikte het bij verschillende gelegenheden. Het is in wezen een ironisch spreekwoord. Je zou denken dat de mensen die het meest ontvankelijk zijn voor iemands bediening, degenen zijn die het dichtst bij hem staan, maar vaak is het tegenovergestelde het geval. Wanneer je te dicht bij iemand staat, wordt die persoon voor jou gewoon heel alledaags. Als God dan iets uitzonderlijks door die persoon doet, reageer je zo van: ‘Wie is hij dat hij zo bijzonder zou zijn? Hij is gewoon een van ons.’

Profeten profeteren niet wanneer ze jonge kinderen zijn. Dat betekent dat ze, wanneer ze later in hun leven profeten worden, een verleden hebben waarin ze gewoon kinderen waren, gewoon jongeren waren, gewoon gewone mensen waren en geen profeten. Het is duidelijk dat iemand op een bepaald moment, later in zijn leven, een

profeet wordt. Degenen die hem kenden voordat hij een profeet was, zijn eraan gewend dat hij er geen is en vinden het moeilijk te aanvaarden dat hij er misschien wel een is.

Keith Green had een lied dat hij voor zijn ouders schreef. Het staat op zijn eerste album, *For Him That Has Ears to Hear*. Daarin zit een kort gedeelte. Hij zegt niet dat dit zijn ouders zijn die spreken. Dit korte tussenstuk in het lied voert ons terug naar Nazareth en gaat zo: 'Is dat Jezus niet? Is dat niet de zoon van Jozef en Maria? Is Hij hier dan niet opgegroeid? Hij speelde met onze kinderen. Wat? Hij maakt zeker een grap. Hij denkt dat Hij een profeet is, maar profeten groeien toch niet op uit kleine jongetjes?'

Dit was duidelijk tot zijn ouders gericht. Zijn ouders namen zijn boodschap niet aan. Hij probeerde zijn ouders te evangeliseren, maar ze waren geen christenen en ze werden ook geen christenen. Hij zei in feite dat ze niet wilden luisteren omdat ze hem als kleine jongen hadden gekend. Zo luisterden de mensen in Nazareth ook niet naar Jezus omdat ze Hem als kleine jongen hadden gekend. Profeten lijken misschien niet voort te komen uit kleine jongetjes, maar mannelijke profeten zijn natuurlijk wel ooit kleine jongetjes geweest. Vrouwelijke profeten zijn ooit kleine meisjes geweest, want er waren in de Bijbel ook vrouwelijke profeten.

In vers 5 staat:

Hij kon daar geen grote wonderen doen, behalve dat Hij een paar zieken de handen oplegde en hen genas.

Dat klinkt behoorlijk machtig, maar dat stelt niets voor. Dat is maar iets kleins. De machtige werken die Hij op sommige plaatsen deed — en ik weet niet wat die allemaal waren; over sommige wonderen lezen we — maar zieke mensen de handen opleggen klinkt mij behoorlijk machtig in de oren, als ze daardoor genezen worden. Maar Hij deed een paar van zulke dingen. Hij deed daar geen echt indrukwekkende machtige werken. En Hij verwonderde Zich over hun ongelooft.

Daarna trok Hij rond langs de dorpen en gaf er onderwijs, zoals Hij van tijd tot tijd deed. Hij werkte vanuit Kapernaüm, naar alle waarschijnlijkheid vanuit het huis van Petrus, dat als Zijn uitvalsbasis diende. Van daaruit maakte Hij dan een rondreis door

Galilea en ging Hij naar de verschillende dorpen. Dit deed Hij in de loop van ongeveer een jaar verscheidene keren.

6

De uitzending van de twaalf

Nu zendt Hij Zijn apostelen voor het eerst daadwerkelijk uit voor een kortdurende zendingsreis. Het verslag daarvan wordt hier heel kort weergegeven. In Mattheüs is er een heel hoofdstuk aan gewijd, hoewel Mattheüs de gewoonte heeft om dingen die Jezus bij verschillende gelegenheden zei bij elkaar te brengen en ze allemaal op één plaats op te tekenen. Dat geldt ook voor Mattheüs 10.

Mattheüs 10 lijkt helemaal te gaan over de uitzending van de twaalf, maar feitelijk is niet alles bij die gelegenheid uitgesproken. De eerste vijftien verzen van Mattheüs 10 lijken parallel te lopen met het gedeelte in Markus dat we zo meteen gaan lezen. Maar daarna, in de verzen 16 tot en met 42, lijken dingen te staan die Jezus bij andere gelegenheden zei. Die staan niet los van wat Hij tegen hen zei toen Hij hen op deze manier uitzond.

We weten dit omdat Hij hun bijvoorbeeld bij deze uitzending uitdrukkelijk zegt:

Deze twaalf zond Jezus uit en Hij gebod hun: U zult u niet op weg begeven naar de heidenen en u zult geen enkele stad van de Samaritanen binnengaan,

MATTHEÛS 10:5

Dat staat in vers 5 van Mattheüs 10. Wanneer Hij hen uitzendt, zegt Hij:

Deze twaalf zond Jezus uit en Hij gebod hun: U zult u niet op weg begeven naar de heidenen en u zult geen enkele stad van de Samaritanen binnengaan, maar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël.

MATTHEÛS 10:5-6

Maar in het laatste deel van hoofdstuk 10 zegt Hij bijvoorbeeld in vers 18:

En u zult ook voor stadhouders en koningen geleid worden
omwille van Mij, tot een getuigenis voor hen en de heidenen.

MATTHEÛS 10:18

Hier wordt duidelijk in kort bestek vooruitgegrepen op onderwijs dat Hij bij een andere gelegenheid gaf over hun latere zendingsreizen, en niet over deze zendingsreis. Tijdens deze kortdurende zendingsreis zouden ze beslist niet naar de heidense volken gaan om voor koningen en vorsten gebracht en gevangengezet te worden. Dat zou hun later in hun leven overkomen, en Jezus bracht dat ook bij andere gelegenheden ter sprake. Later, bijvoorbeeld, zei Hij die dingen in de rede op de Olijfberg wel tegen de discipelen.

Mattheüs staat erom bekend soortgelijke dingen die Jezus bij verschillende gelegenheden zei samen te voegen en in verzamelingen bijeen te brengen, zoals hij dat in Mattheüs 10 doet. Hoewel Mattheüs ons een veel uitvoeriger verslag lijkt te geven van deze uitzending van de twaalf, heeft waarschijnlijk niet alles daarin betrekking op die ene gelegenheid.

7

De boodschap van de twaalf

Markus geeft ons dit verhaal, dat grotendeels parallel loopt met de eerste vijftien verzen van Mattheüs 10, hier in Markus 6, de verzen 7 tot en met 13:

En Hij riep de twaalf bij Zich en begon hen twee aan twee uit te zenden en gaf hun macht over de onreine geesten. En Hij gebod hun dat zij niets mee zouden nemen voor onderweg dan alleen een staf: geen reiszak, geen brood, geen geld in de gordel; maar dat zij wel sandalen zouden aanbinden en niet met twee stel onderkleren gekleed zouden zijn. En Hij zei tegen hen: Waar u een huis zult binnengaan, blijf daar totdat u uit die plaats vertrekt. En als er zullen zijn die u niet ontvangen en niet naar u luisteren, schud dan, als u vandaar weggaat, het stof af dat onder uw voeten zit, tot een getuigenis tegen hen. Voorwaar zeg Ik u: Het zal voor Sodom of Gomorra verdraaglijker zijn in de dag van het oordeel dan voor die stad. En toen zij weggegaan waren, predikten zij dat men zich moest bekeren. En zij dreven veel demonen uit en zalfden veel zieken met olie en maakten hen gezond.

MARKUS 6:7-13

Hier vallen verscheidene dingen op. In het verslag van Markus, in de verzen 7 tot en met 11, waar Jezus hen uitzendt, verwijst Hij niet rechtstreeks naar hun prediking. Je zou daardoor misschien niet weten dat ze daarvoor worden uitgezonden. Markus vermeldt alleen dat ze twee aan twee eropuit gaan en onreine geesten uitdrijven. Hij zegt tegen hen wat ze wel en niet moeten meenemen, en hoe ze zich moeten gedragen wat betreft het aanvaarden van gastvrijheid en dergelijke op de plaatsen waar ze komen. Maar pas in vers 12 wordt rechtstreeks naar hun prediking verwezen. Er staat

dat ze eropuit gingen en predikten dat de mensen zich moesten bekeren. Daarvoor zond Hij hen blijkbaar uit: om te prediken, hoewel dat daar niet uitdrukkelijk werd gezegd.

Er staat dat ze predikten dat de mensen zich moesten bekeren. In de parallelle gedeelten in Mattheüs 10 en Lukas 9 zien we uitdrukkelijker vermeld dat ze specifiek werden uitgezonden om te prediken, en dat ze het Koninkrijk van God moesten prediken. In Mattheüs 10:7 zei Jezus:

En als u op weg gaat, predik dan: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.

MATTHEÛS 10:7

Hun boodschap was dus dat het Koninkrijk der hemelen, oftewel het Koninkrijk van God, nabij is. Dit is een van de vele plaatsen waar we kunnen zien dat het Koninkrijk der hemelen en het Koninkrijk van God hetzelfde zijn. Want in het parallelle gedeelte bij Lukas, in Lukas 9:2, staat:

en Hij zond hen op weg om het Koninkrijk van God te prediken en de zieken te genezen.

LUKAS 9:2

Dus in Mattheüs staat dat Hij tegen hen zei:

Ga eropuit en verkondig dat het Koninkrijk der hemelen nabij is.

In Lukas staat dat Hij hen uitzond om het Koninkrijk van God te prediken. In Markus staat dat ze eropuit gingen en predikten dat de mensen zich moesten bekeren. Hier is geen sprake van een tegenstrijdigheid. Dit alles maakte deel uit van hun boodschap. Denk tenslotte aan het eerste voorbeeld van Jezus' prediking dat Markus optekende, in Markus 1:14-15:

En nadat Johannes overgeleverd was, ging Jezus naar Galilea en predikte het Evangelie van het Koninkrijk van God, en Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie.

MARKUS 1:14-15

Dus op de aankondiging dat het Koninkrijk van God nabij was, volgde het gebod dat de mensen zich moesten bekeren. Verschillende Evangelieën vermelden verschillende delen van wat deze mensen predikten toen ze eropuit gingen. Maar het is duidelijk dat zij dezelfde boodschap predikten als Jezus: dat het Koninkrijk aanbrak, dat het Koninkrijk gekomen was, dat de mensen voorbereid moesten zijn om het Koninkrijk binnen te gaan, en dat daarvoor nodig was dat zij zich bekeerden. Natuurlijk staat er elders, in Markus 1:15:

En geloof het evangelie.

8

Tijdelijk gezag over ziekte en demonen

Misschien moet ik nog iets meer zeggen over deze verzen die we zojuist hebben gelezen in Markus 6:7-11. Hij gaf hun macht over onreine geesten. Dat is interessant, want die macht bezaten ze niet voortdurend. Ze liepen niet altijd rond met macht over onreine

geesten. Die werd hun voor dit evangelisatiewerk gegeven. Eerder, in hoofdstuk 3, toen Hij de twaalf voor het eerst uitkoos om apostelen te zijn, werd ons verteld dat Hij hen uitkoos. In Markus 3:14-15 staat:

En Hij stelde er twaalf aan om bij Hem te zijn, en om hen uit te zenden om te prediken, en macht te hebben om de zieken te genezen en de demonen uit te drijven.

MARKUS 3:14-15

Hier zendt Hij hen uit om te prediken en geeft Hij hun macht om zieken te genezen en demonen uit te werpen. Maar in dit geval lijkt die macht speciaal voor deze missie te zijn, want op dit moment waren ze niet vervuld met de Heilige Geest, althans niet blijvend. De Heilige Geest was nog niet gegeven, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was, zoals in Johannes 7:39 staat.

Maar net als in het Oude Testament kwam de Heilige Geest wel tijdelijk op mensen zoals de profeten en stelde Hij hen in staat dingen te doen. In de eerste plaats stelde Hij hen in staat te profeteren, maar soms ook om wonderen te doen. Mozes deed wonderen. Elia deed wonderen. Elisa deed wonderen. Dit waren profeten op wie de Heilige Geest kwam. Maar Hij woonde niet blijvend in hen zoals Hij sinds Pinksteren in ons woont. Hier, vóór Pinksteren, geeft Jezus hun blijkbaar hetzelfde soort toerusting, hetzelfde soort gezag dat de profeten misschien hadden, zoals Elia dat had: een tijdelijke toerusting voor dit specifieke, kortdurende evangelisatiewerk.

9

Zonder voorraad leven uit geloof

Hij zegt tegen hen dat ze geen proviand mee moeten nemen, zelfs hun bagage niet. Neem geen tas mee, geen brood en geen koperstukken in je geldriem. Koperstukken zijn te vergelijken met centen. Koper is heel goedkoop materiaal. Gewoonlijk hadden ze zilverstukken, denarii enzovoort. Het loon voor een dag was een zilveren munt,

geen koperen munt. Koperen munten waren als onze centen. Ze waren heel weinig waard. Neem zelfs geen klein beetje geld mee. Draag gewoon je sandalen en neem zelfs geen stel extra kleren mee. Neem geen twee onderklederen mee.

Het is niet duidelijk of deze beperkingen bedoeld waren om hen met weinig bagage te laten reizen. Het spreekt vanzelf dat je met sommige van deze dingen ongeveer even efficiënt kunt reizen als zonder. Het lijkt er niet op dat ze eenvoudigweg met weinig bagage moesten reizen omdat ze zich snel moesten verplaatsen. Er is tenslotte geen reden om aan te nemen dat ze zich bijzonder snel moesten verplaatsen. Ze konden een tijdlang in een huis blijven als de mensen ontvankelijk waren, of vertrekken als dat niet zo was.

Het lijkt erop dat Hij niet wilde dat ze proviand voor zichzelf meenamen, zodat ze konden beginnen te leren wat het betekent om uit geloof te leven. Daar zouden ze later, nadat Hij weg was, veel aan hebben, want dan zouden ze uit geloof moeten leven. Uit geloof leven zou in dit geval betekenen dat ze erop vertrouwden dat God zou voorzien: als je verdergaat met datgene waartoe Hij je roept, zal Hij voor alle bijzonderheden zorgen. Je hoeft daar niet zelf voor te zorgen. Je hoeft niet zelf voorzieningen voor jezelf te treffen. Als je de wil van God doet, geldt:

Wees dan niet bezorgd over de dag van morgen, want de dag van morgen zal voor zichzelf zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.

MATTHEÛS 6:34

Dat zei Jezus.

De wil van God doen is niet voor alle mensen dezelfde bezigheid. Niet alle mensen hebben dezelfde gaven of roepingen. We zien hier dat niet alle mensen die Jezus volgden apostelen waren. Ze werden bij deze gelegenheid niet allemaal uitgezonden. Daarom moet je niet denken dat iedereen noodzakelijkerwijs geroepen is om eropuit te gaan en zendeling te zijn. Maar God heeft voor iedereen iets te doen, of dat nu op het zendingsveld is of op een terrein dat we doorgaans wat wereldlijker zouden noemen: een gezin grootbrengen, in een buurt wonen en door je leven een godvruchtig getuigenis geven, of een baan hebben. Dit zijn legitieme roepingen die God aan veel

mensen geeft. De roeping om te prediken is niet de universele roeping. Waarschijnlijk is het zelfs een roeping voor een minderheid. Voor iedere prediker die op het zendingsveld onderhouden moet worden, moeten er een aantal christenen zijn die een baan hebben. Waarom? Omdat zij de prediker onderhouden. Daarom waren er in Israël elf stammen die gewoon werk deden waarmee ze inkomen verdienden, en één stam, de Levieten, die voltijds diende en onderhouden werd met de tienden van de anderen. Tenzij je degenen die werken om de bediening te onderhouden zwaar wilt belasten, zijn er veel werkende mensen nodig om één dienaar te onderhouden.

Wat ik bedoel, is dat leven uit geloof niet altijd betekent dat je eropuit bent om te prediken en leeft van een onvoorspelbaar inkomen. Leven uit geloof betekent eenvoudigweg dat je doet waartoe God je roept, en dat je je geen zorgen maakt over hoe het zal aflopen. Dat laat je aan God over. Je gaat ervan uit dat wanneer God je gebiedt iets te doen, Hij kan voorzien wat er nodig zal zijn, of dat Hij de behoeften zal zien wanneer die zich voordoen en ervoor zal zorgen. Als Hij je roept om een gewone baan te hebben of een gewoon gezinsleven te leiden, hoef je je geen zorgen te maken over je levensonderhoud, zolang wat je doet maar is wat God wil dat je doet. Als het om een baan gaat, zal dat levensonderhoud natuurlijk meestal via die baan komen, en niet door cheques die zomaar per post binnenkomen.

10

Opleiding voor de toekomstige bediening

In dit geval leerde Hij hun bepaalde lessen over de bediening, die ze de rest van hun leven zouden moeten kennen nadat Hij weg was. Dit benaderen van mensen droeg bij aan Jezus' missie, doordat Hij Zijn invloed kon vermenigvuldigen. Als individu kon Hij Zijn rondgang maken door verschillende steden en dorpen in Galilea, maar Hij kon in elk daarvan niet erg veel tijd doorbrengen. Met Zijn aanwezigheid kon Hij het gebied eigenlijk alleen maar vluchtig aandoen. Maar als Hij de twaalf eropuit stuurde, hun dezelfde boodschap gaf die Hij predikte en hun het gezag gaf om wonderen te doen, enzovoort, dan was het alsof er twaalf kleine Jezussen op uit trokken. Het vermenigvuldigde Zijn bediening en breidde Zijn werk enorm uit, zonder dat Hij Zelf

meer arbeid hoefde te verrichten. Hij had arbeidskrachten. Het kwam Zijn werk ten goede om hen eropuit te sturen, en ik weet zeker dat dit één reden was waarom Hij dat deed.

Maar Hij gebruikte dit ook als een gelegenheid om hen op te leiden, want ze waren hier nog beginners in. Ze waren geen professionele rabbi's, dienaren of zendelingen. Het waren vissers, tollenaars, boeren en mensen die zoiets nog nooit eerder hadden gedaan en het moesten leren. Ze hadden altijd met hun handen gewerkt om in hun levensonderhoud te voorzien. Nu werden ze zonder Jezus bij zich eropuit gestuurd om iets te doen waarvoor Hij hun verbod zelf voorzieningen te treffen. Ze mochten geen geld meenemen met het oog op behoeften die zouden ontstaan. Ze moesten zonder enig zichtbaar middel van bestaan op weg gaan, om te leren dat God voor hen zou zorgen.

Hij vertelt hun hier eigenlijk niet waarom Hij wil dat ze deze dingen niet meenemen. Het Evangelie van Markus vermeldt alleen dat Hij hun zei ze niet mee te nemen. In de parallelle passage in Mattheüs staat een aanwijzing. Ik denk dat Hij hun daar daadwerkelijk enigszins aangeeft waarom. Hij wil niet dat ze deze dingen meenemen, want in Mattheüs 10:9-10 staat — dit is de parallelle passage:

Voorzie u niet van goud of zilver of koper geld in uw gordels, of van een reiszak voor onderweg of twee stel onderkleren of sandalen of een staf. Want de arbeider is zijn voedsel waard.

MATTHEÛS 10:9-10

De woorden betekenen dat je aan het werk bent en dus betaald zult worden; er zal voor je worden gezorgd. Een dienaar wordt altijd door zijn meester onderhouden, en jullie zijn daarbuiten Mijn werk aan het doen. Het is duidelijk dat Hij niet zegt: 'Jullie

werken voor deze mensen tot wie jullie prediken, en daarom zullen zij verplicht zijn jullie te betalen.’ Dat zegt Hij niet, want onmiddellijk daarvoor, aan het einde van vers 8, zegt Hij:

Genees zieken, reinig melaatsen, wek doden op, drijf demonen uit. U hebt het voor niets ontvangen, geef het voor niets.

MATTHEÛS 10:8

Jullie gaan naar deze mensen toe, prediken, genezen, drijven demonen uit en dienen hen, maar jullie brengen hun niets in rekening. Jullie zijn niet hun werknemers; jullie zijn Mijn dienaren.

Als je een arbeider bent die zijn loon waard is, ben Ik Degene voor Wie je werkt. Ik ben je opzichter. Ik ben Degene Die je eropuit stuurt. Ik ben Degene Die je meester is, en daarom ben Ik het Die voor je zal zorgen. Je kijkt niet naar de mensen tot wie je predikt als degenen die in je levensonderhoud moeten voorzien. Soms zijn zij uiteindelijk wel degenen die dat doen. Dat is dan iets tussen hen en God, niet tussen hen en de dienaar. De dienaar kan geen betaling vragen voor wat hij doet, tenzij hij een werknemer van de mensen is.

11

God onderhoudt Zijn dienaren

Een dienaar hoort een dienaar van God te zijn, niet een dienaar van een organisatie, van een mens of van wat dan ook. Als dienaar van God dient hij mensen, omdat God wil dat dit gebeurt. Door hem heen reikt God persoonlijk naar mensen uit. Maar voor zijn levensonderhoud kijkt hij naar zijn Meester, niet naar de mensen. Aan de andere kant krijgen de mensen die de bediening ontvangen in de Schrift de opdracht om voor de dienaar te zorgen, maar dat is niet de zaak van de dienaar. Verschillende mensen hebben verschillende verplichtingen. Dat is net als in het huwelijk, waar de man de opdracht krijgt zijn vrouw lief te hebben en de vrouw de opdracht krijgt zich aan haar

man te onderwerpen. In veel huwelijken denken mannen dat het hun verantwoordelijkheid is ervoor te zorgen dat hun vrouw zich aan hen onderwerpt. Dat is niet de verantwoordelijkheid van de man. Tegen de man wordt niet gezegd:

Mannen, zorg ervoor dat jullie vrouwen zich aan jullie onderwerpen.

Tegen de man wordt alleen gezegd dat hij zijn vrouw moet liefhebben. Tegen de vrouw wordt gezegd dat ze zich moet onderwerpen. Beiden krijgen binnen de relatie hun eigen instructies, en ieder afzonderlijk legt rechtstreeks aan God verantwoording af voor de vraag of hij of zij zijn of haar deel doet. Als beiden hun deel doen, loopt het goed af. Als de een zijn deel doet en de ander niet, ziet het er niet zo fraai uit.

Evenzo zegt God tegen de prediker en degenen tot wie gepredikt wordt dat zij moeten helpen in het onderhoud van de dienaar. Maar tegen de dienaar wordt niet gezegd dat hij daarop moet aandringen. Tegen hem wordt niet gezegd dat hij zijn onderhoud bij hen moet opeisen. Hij wordt geacht alleen maar te geven. Zo leert Jezus Zijn discipelen te leven. Daarvoor waren zij ambachtslieden, vissers enzovoort geweest, en zij waren eraan gewend geweest diensten voor mensen te verrichten en daarvoor betaald te krijgen. Jezus zegt: „Nee, zo doe je dat niet wanneer je in de bediening staat. Wanneer je het Koninkrijk van God predikt, verkoop je het Evangelie niet. Je verkoopt het Woord van God niet. Je sluit met de mensen geen overeenkomst voor een bepaald bedrag. Jullie zijn Mijn slaven, Mijn dienaren, en een meester zorgt altijd voor zijn slaven.”

Blijf in dat huis en eet en drink wat u door hen voorgezet wordt, want de arbeider is zijn loon waard. Ga niet van het ene huis naar het andere huis.

LUKAS 10:7

maar zijn loon zal van zijn Meester komen. Het kan via de handen van mensen komen, en in dit soort gevallen komt het onveranderlijk via mensen. Maar de dienaar gaat eropuit zonder voorzieningen voor zichzelf te treffen, zonder vooraf zekere regelingen te hebben getroffen voor wat hij later nodig zal hebben, en hij vertrouwt eenvoudigweg op God. Jezus heeft gezegd:

De arbeider is zijn loon waard. Als je voor God werkt, zal Hij je niet minder geven dan wat je waard bent.

12

Werken naast de bediening

Toen ik jong was, in de tijd van de Jezusbeweging, waren er velen van ons die in de voltijdse bediening wilden staan en alleen maar wilden prediken. In sommige gevallen kwam dat doordat we prediken leuker vonden dan een gewone baan. Er waren veel jongens die heel graag in de voltijdse bediening wilden staan, zodat ze geen gewone baan hoefden te nemen. Maar de waarheid was dat er in die begintijd voor de meesten van ons eigenlijk niet genoeg vraag naar onze bediening was om die voltijds te doen. We konden eropuit gaan en traktaten uitdelen, of we konden in een koffiehuis prediken of muziek maken. We konden wel een of andere vorm van bediening verrichten, maar het was geen voltijdse bediening.

Toch waren er mensen die zeiden: „Ik sta in de voltijdse bediening”, terwijl dat in werkelijkheid niet zo was. Wat ze daarmee bedoelden, was: „Ik heb geen baan en ik verwacht dat God mij geld stuurt.” Maar in werkelijkheid was hun bediening voor Christus deeltijds. Zij deden niet het soort dingen waarvoor God hen moest onderhouden, want naast hun bediening hadden ze nog tijd over. Ze hadden tijd om daadwerkelijk een baan te hebben.

Ik herinner me dat in die begintijd een van de predikers bij Calvary Chapel zulke mensen heel goed advies gaf. Hij zei: „Wil je in de voltijdse bediening zijn? Doe al het bedieningswerk dat God je geeft. Maar als dat geen voltijds werk is, werk dan deeltijds of zelfs voltijds en doe daarnaast bedieningswerk. Neem een gewone baan, voorzie in je eigen onderhoud en doe zoveel bedieningswerk als God je te doen geeft. Als de hoeveelheid bedieningswerk die God je geeft zo toeneemt dat je baan ervoor moet wijken, ga dan minder uren werken. Als het zover komt dat je voortdurend bedieningswerk moet doen omdat er zoveel vraag naar je bediening is, zeg dan je baan op en vertrouw erop dat God zal voorzien.”

Maar veel mensen willen gewoon zeggen: „Ik sta in de bediening, dus de mensen horen mij te onderhouden.” Dat heb ik nooit geloofd. Ik sta in de bediening, maar jarenlang stond ik niet in de voltijdse bediening. Toen ik begin twintig was, deed ik veel bedieningswerk. Ik gaf negen keer per week onderwijs, maar bijna die hele tijd had ik daarnaast nog een deeltijdbaan om in mijn eigen onderhoud te voorzien.

Maar toen in 1983 het moment kwam waarop ik dertig was en met de Great Commission School begon, werd het voltijds. Ik moest stoppen met werken. Sindsdien vraagt de bediening genoeg van me dat ik er eigenlijk niet eens aan kan denken een baan te nemen, tenzij mijn bediening verandert. Maar ik zou het wel doen, want ik geloof niet dat het eerlijk is wanneer een dienaar zegt: „God, U bent mij een voltijds loon verschuldigd”, terwijl ik geen volledige werkdag maak.

Als ik niet voltijds werk en toch verwacht dat God volledig in mijn onderhoud voorziet, lijkt dat in zekere zin op het bedriegen van je werkgever. Je bedriegt je meester door te zeggen: „Ik verwacht hetzelfde onderhoud als wanneer ik een voltijdse baan had, maar ik werk niet voltijds. Ik werk veel minder dan dat.” Het beginsel is dus: je doet wat God je te doen geeft en je maakt je geen zorgen over de financiën. Als God je zoveel laat prediken dat je niet kunt werken, dan moet je erop vertrouwen dat God op een andere manier voor de financiën zal zorgen. Maar als het mogelijk is om te werken en te prediken, is de kans groot dat God van je verwacht dat je door te werken ten minste voor een deel in je eigen financiële behoeften voorziet. Op die manier zal in een deel van die behoeften worden voorzien.

Iedereen die God dient, kan zelfs met een voltijdbaan in een slechte economie toch perioden meemaken waarin hij erop moet vertrouwen dat God op wonderlijke wijze voor hem zorgt. In veel gevallen levert de baan zelf namelijk niet genoeg op om in zijn behoeften te voorzien. Veel mensen hebben minder werk dan ze nodig hebben, hoewel ze bereid zijn voltijds te werken. God heeft hun niet het soort inkomen gegeven waarop ze vanuit hun baan werkelijk kunnen rekenen, en daarom moeten ook zij echt op God vertrouwen.

13

Gods voorziening tijdens een gezinscrisis

Ik denk dat ik dit al eerder heb verteld, maar ik wil ook dit verduidelijken. Toen mijn bediening door persoonlijke omstandigheden in mijn leven ongeveer een jaar lang werd onderbroken, van eind 2001 tot tegen het einde van 2002, werd ik, zeer tegen mijn zin, min of meer een jaar lang uit de bediening geduwd. Voor zover ik wist, zou dat blijvend zijn, want het ging om een crisis in het gezin waardoor ik naar mijn idee niet langer geschikt was voor de bediening. Dus stapte ik uit de bediening, en ik verwachtte gewoon dat God mij niet zou blijven onderhouden zoals Hij dat in de vele jaren daarvoor had gedaan.

Ik voedde in mijn eentje vier kinderen op, en dat bracht de nodige kosten met zich mee. Aan het begin van die periode had ik nog een beetje geld over. Ik ging er gewoon van uit dat ik, zodra mijn geld op was, een gewone baan zou moeten gaan zoeken. Daar had ik geen moeite mee. Ik dacht: als ik niet in de voltijdse bediening ben, kan ik net zo goed voltijds werken.

Maar zo is het nooit gegaan, want ik ben eigenlijk bijna dat hele jaar met mijn kinderen thuisgebleven. Ze kregen thuisonderwijs enzovoort, dus ze hadden een ouder nodig. Op dat moment hadden ze maar één ouder, en dat was ik. Dus ik vroeg me werkelijk af: als ik buitenshuis ga werken, wie zorgt er dan voor de kinderen? Maar uiteindelijk hoefde ik nooit buitenshuis te gaan werken, want God bleef geld verschaffen, ook al preekte ik niet.

Ik moest een les leren die ik, denk ik, vergeten was. Dat heeft bij mij een paar keer moeten gebeuren. Ik leef al lange tijd uit geloof, maar soms moet God me herinneren aan de basislessen daarvan. Een daarvan is dat je niet door de bediening wordt onderhouden, maar door God. Daarom is het feit dat je in de bediening bent geen garantie dat er in je onderhoud wordt voorzien. Doen wat God wil dat je doet, is je garantie dat er in je onderhoud wordt voorzien. Als je doet wat God wil dat je doet, zal Hij je onderhouden.

Dat kan betekenen dat je een baan neemt. Maar als je, zoals in mijn geval, zowel van de bediening als van werken wordt weerhouden door je verantwoordelijkheden thuis, blijft God het geld verschaffen. Ik besepte dat het geld niet binnenkwam doordat ik mijn bediening verrichtte. Het kwam gewoon van God. Het geld kwam binnen doordat ik deed wat God wilde dat ik deed. Hetzelfde geldt voor iedereen.

Ik vertel deze verhalen graag, omdat het heel goede illustraties zijn van de lessen die hiermee samenhangen. Wat Jezus Zijn discipelen probeert te leren, is dat zij vrijelijk aan anderen moeten geven en dat God in hun behoeften voorziet.

14

Lessen in vertrouwen op Gods voorziening

Wanneer ik voor YWAM spreek, is het gebruikelijk dat ze na een week lesgeven een soort honorarium geven. Het is nooit een erg groot bedrag geweest, maar omdat mijn uitgaven laag zijn, is het altijd nuttig geweest. Als ik een week les gaf en ze me een honorarium gaven, vormde dat vroeger meestal ten minste een groot deel van mijn inkomen voor die maand, misschien zelfs voor dat jaar.

Er was een keer dat ik in Honolulu voor YWAM les gaf, en dat had ik al vele malen eerder gedaan. Ik heb meer dan dertig keer in Honolulu voor YWAM lesgegeven, en dit was een van die keren, waarschijnlijk de tiende keer. Ik was er daarom aan gewend geraakt dat ik aan het einde van de week een honorarium van hen zou krijgen.

Hun school was zo klein dat ze maar vijf studenten hadden. De basis zat zelfs vol met andere scholen. Ik moest werkelijk met de studenten in de slaapzaal slapen. Gewoonlijk hebben ze een gastenkamer voor de spreker, maar zelfs die hadden ze niet. Dus sliep ik de hele week in de slaapzaal met de studenten en gaf ik hun les, net zoveel als anders.

Aan het einde van die periode kreeg ik een koffiemok van YWAM en twee T-shirts van YWAM overhandigd, en er werd me verteld dat dit mijn honorarium was. Ik vond het grappig, omdat ik dacht dat ze een grapje maakten, maar ze maakten geen grapje. Dat was mijn honorarium.

Ik herinner me dat ik dacht: oké, dat is een teleurstelling. Maar ik dacht ook meteen: nou, dit is een goede beproeving voor mij, want ik ben eraan gewend geraakt om voor YWAM les te geven en daar wat geld voor terug te krijgen. In mijn gedachten zijn het lesgeven en het geld vaak als oorzaak en gevolg met elkaar verbonden. Maar het is geen oorzaak en gevolg. Ik moest me herinneren — dit is altijd mijn opvatting over de bediening geweest; soms vergeet je die totdat je gedwongen wordt je die weer te herinneren — dat ik niet voor YWAM werk. Wanneer ik voor YWAM lesgeef, werk ik niet voor hen. Ik geef hun gewoon les zoals ik ieder ander lesgeef. Ik dien gewoon God. Zij zijn mij geen geld verschuldigd. God is Degene Die Zijn dienaren onderhoudt.

Dat ik de hele week les gaf en helemaal geen honorarium kreeg, was uiteindelijk volkomen in orde. God voorzag uit andere bronnen, zoals Hij altijd doet. Maar de lessen die deze discipelen moesten leren, zijn lessen die iedere dienaar in iedere generatie moet leren. Het punt is niet zozeer dat een dienaar nooit enig spaargeld zou mogen hebben, nooit met bagage zou mogen reizen of nooit geld op zak zou mogen hebben wanneer hij reist. Dit was voor hen een tijd van training, en tegelijk een tijd waarin ze nuttig voor Hem konden zijn. Het was ook een tijd waarin ze dingen konden leren. Dat zou hun van pas komen, want wanneer Hij weg was, zouden ze voortdurend uit geloof moeten leven.

Ik ben er behoorlijk van overtuigd dat de apostelen, nadat Jezus was weggegaan, de gemeente niet om een salaris vroegen. Jezus leefde niet op die manier. Ik weet zeker dat zij dat ook niet deden. Ik weet zeker dat zij dat zouden hebben beschouwd als iets wat hun motieven onzuiver maakte. Maar zij werden ongetwijfeld door de gemeente onderhouden, op manieren die niet te voorspellen waren, net zoals Jezus dat werd en zoals volgens mij de norm is.

Ze hadden nog nooit eerder zo geleefd. Voor die tijd hadden ze óf gewerkt en loon verdiend, óf ze reisden met Jezus mee en leefden van de giften die aan Hem werden gegeven. Je kon verwachten dat er giften zouden worden gegeven aan iemand als Jezus. Hij was een grote beroemdheid, Hij was algemeen bekend en mensen hielpen Hem in Zijn bediening te onderhouden. Maar toen ze Hem verlieten en er zelf op uit trokken, hadden ze nog nooit op God vertrouwd voor zulke tastbare behoeften als hun dagelijks brood, zonder dat Jezus zichtbaar en geruststellend bij hen aanwezig was.

Maar Hij leerde hun bidden:

Geef ons heden ons dagelijks brood.

MATTHEÛS 6:11

Niet het brood voor lange tijd vooruit, maar het brood voor vandaag. En wat doe ik dan wanneer het op is? Dan bid ik dat opnieuw. Ik moet elke dag op God vertrouwen, en dat is een prachtige les.

15

Dagelijkse afhankelijkheid van God

Ik denk dat als alle mensen in de bediening geloofden dat ze zo moesten leven, zoals Jezus dit volgens mij in wezen als norm heeft gegeven, we tegenwoordig over het algemeen een geestelijker groep mensen zouden hebben die binnen het lichaam van Christus in de bediening staan. Want dan zou niemand het voor het geld doen. Iedereen die in de bediening staat, zou van dag tot dag op God vertrouwen, en dat is bijzonder nuttig voor je eigen geestelijke leven.

Het is waardevol om God elke dag nodig te hebben, want daardoor blijf je dicht bij God. Daardoor houd je de zaken tussen jou en God steeds meteen in orde. Het houdt je geweten zuiver en zorgt ervoor dat je je geweten ook zuiver wilt houden. Wanneer de bediening routine wordt, gaat ze op een machine lijken: je werkt zoveel uur per dag en aan het einde van de week krijg je zoveel salaris, enzovoort. Je kunt dan nog steeds een christelijke dienaar zijn die geen compromissen sluit, maar dat hoeft niet per se. De zaak blijft draaien, of je nu dicht bij God bent of niet. Zolang je de preken kunt voorbereiden en het werk kunt doen waarvoor de gemeente je heeft aangenomen, kun je daarmee doorgaan, zelfs als je in je hart van God bent afgedwaald.

Maar als het allemaal tussen jou en God is, dan heb je niet de luxe om af te dwalen. Je hebt zelfs niet de luxe om God lichtvaardig op te vatten. Je moet God voortdurend wanhopig nodig hebben, en dat helpt. Dat is bijzonder nuttig. Het zou voor meer

christenen nuttig zijn dan alleen voor degenen die in de bediening staan, maar vooral voor degenen in de bediening. Als zij geestelijke leiders moeten zijn, helpt het als ze geestelijk zijn.

Leven in afhankelijkheid van God is één ding dat daarbij helpt. Het bevordert dat je dagelijks een echte geestelijke verbondenheid met God onderhoudt, want daar zal je voedsel vandaan komen.

16

Op één gastadres blijven

Nu zei Hij in vers 10 ook:

En Hij zei tegen hen: Waar u een huis zult binnengaan, blijf daar totdat u uit die plaats vertrekt.

MARKUS 6:10

Met andere woorden, ga niet van huis tot huis en verblijf niet op verschillende plaatsen in dezelfde stad. Je vindt een plek waar men je wil ontvangen, en daar blijf je.

In de andere evangeliën staat dat als je ergens binnengaat en men je ontvangt, je dat huis vrede moet toewensen.

En als u een huis binnengaat, begroet het dan. En als dat huis het waard is, laat dan uw vrede erover komen, maar als het dat niet waard is, laat dan uw vrede tot u terugkeren.

MATTHEÛS 10:12-13

Als ze je niet ontvangen, schud dan het stof van je voeten en ga ergens anders heen. Maar dat is hier allemaal samengevat. Wanneer je de juiste plek hebt gevonden om te verblijven, blijf je daar zolang je in die stad bent.

Waarom? Waarschijnlijk om een aantal redenen. Eén reden is dat het goed is als de mensen weten waar ze je kunnen vinden, wanneer je gedurende een aantal dagen geregeld in die stad predikt. De mensen die het Woord van God willen horen en de mensen die noden hebben waarmee ze bij je willen komen, kunnen dan zeggen: „O, hij verblijft in dat huis.” Maar als je steeds van het ene huis naar het andere verhuist, is het onvoorspelbaar waar ze je kunnen vinden. Ook kun je, wanneer je langer op één plek blijft in plaats van steeds ergens anders heen te gaan, een band opbouwen met je gastheer en gastvrouw. Misschien kun je hen dan zelfs enigszins tot discipelen maken, zodat zij het soort mensen worden dat later leiding gaat geven aan een huisgemeente. Het verdient niet de voorkeur om van de ene plek naar de andere te springen en geen band op te bouwen met de mensen bij wie je verblijft.

17

Het stof afschudden na afwijzing

Hij zegt in vers 11:

En als er zullen zijn die u niet ontvangen en niet naar u luisteren, schud dan, als u vandaar weggaat, het stof af dat onder uw voeten zit, tot een getuigenis tegen hen. Voorwaar zeg Ik u: Het zal voor Sodom of Gomorra verdraaglijker zijn in de dag van het oordeel dan voor die stad.

MARKUS 6:11

Dat was wat de Joden werkelijk deden wanneer zij op een aanschouwelijke manier uitdrukking wilden geven aan hun afkeer van, en afstand tot, bepaalde steden, meestal heidense of Samaritaanse steden. Als ze door een heidens of Samaritaans gebied waren gereisd, schudden ze, zodra ze weer in Israël kwamen, het stof van dat heidense of Samaritaanse gebied van hun voeten. Want symbolisch gezien wilden ze niets uit die onreine plaats aan zich hebben kleven.

Het was duidelijk een zelfingenomen soort handeling waarmee de Joden hun minachting voor andere, niet-Joodse mensen lieten blijken. Nu zegt Jezus:

Als ze jullie in deze Joodse steden niet ontvangen, schud dan het stof van hun stad van jullie voeten.

In zekere zin verklaar je daarmee: zoals jullie Joden dat tegenover heidenen zouden doen, zo beschouwen wij jullie als even onrein als de heidenen. Alleen omdat je Joods bent, ben je nog niet beter. Als je het evangelie verwerpt, ben je net als de heidenen en niet beter.

Hij zei: het zal voor Sodom en Gomorra draaglijker zijn op de oordeelsdag dan voor die stad.

Als hiermee de uiteindelijke oordeelsdag wordt bedoeld, wanneer Jezus terugkomt en alle mensen oordeelt, dan zullen Sodom en Gomorra net als alle anderen opstaan en voor het oordeel staan, en deze steden ook. Maar Jezus zei dat wanneer Sodom en Gomorra door God geoordeeld worden en krijgen wat hun rechtmatig toekomt, hun oordeel draaglijker zal zijn, dat wil zeggen minder zwaar, dan het oordeel dat deze steden zullen hebben ondergaan.

Waarom? Sodom en Gomorra waren naar alle waarschijnlijkheid veel verdorvener dan deze steden. Maar Sodom en Gomorra hebben, zoals Jezus elders duidelijk maakt, de tekenen niet gezien. Ze hebben het evangelie niet gehoord. Het waren gewoon heidense steden die in een heidense wereld leefden, waar hun de boodschap van het Evangelie niet werd aangeboden. Ze hadden God moeten zoeken, zoals alle mensen God behoren te zoeken. Maar hoewel alle mensen God behoren te zoeken, doen de meeste mensen dat niet. Het komt gewoon niet bij hen op.

Maar als het evangelie tot hen komt en het hun rechtstreeks wordt voorgehouden, en er wonderen worden getoond om duidelijk te maken dat dit de goddelijke boodschap is, dat dit God is Die met je communiceert en je aandacht probeert te trekken, en zij negeren dat, dan zijn zij veel schuldiger. Zij verwerpen licht. Sodom en Gomorra hadden niet erg veel licht. Ze hadden grote zonden, maar ze hadden niet erg veel licht. Deze steden hadden naar alle waarschijnlijkheid niet zo veel zonden als Sodom en Gomorra, maar ze hadden veel meer licht. Als zij dat licht verwierpen, dan zal God Sodom en Gomorra met meer mededogen en minder streng oordelen. Op de

oordeelsdag zal het voor Sodom en Gomorra draaglijker zijn, omdat zij niet zo schuldig zijn. Zij hebben niet gezondigd tegen kennis, tegen dingen die zij wisten. Zij wisten niet veel.

18

Oordeel naar ontvangen licht

Dat is voor ons belangrijk om te weten, want deze en soortgelijke passages vertellen ons iets. Jezus zei soortgelijke dingen over Kapernaüm en Chorazin en enkele andere steden waar veel van Zijn wonderen waren verricht. Hij zei:

De koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel samen met dit geslacht en het veroordelen, want zij is gekomen van de einden van de aarde om de wijsheid van Salomo te horen; en zie, meer dan Salomo is hier!

MATTHEÛS 12:42

Hij zei:

De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel samen met dit geslacht en zullen het veroordelen, want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona; en zie, meer dan Jona is hier!

MATTHEÛS 12:41

Jezus maakte duidelijk dat deze heidense volken er bij het oordeel in feite beter voor zullen staan dan deze Joodse steden die Christus verwerpen.

Het vertelt ons dat God op de oordeelsdag wel degelijk rekening houdt met de omstandigheden. Hij scheert bij Zijn oordeel niet zomaar alle zondaars over één kam. Op andere plaatsen maakt het onderwijs van Jezus zelfs duidelijk dat Hij ook niet alle rechtvaardige mensen op dezelfde manier beloont. Hij houdt rekening met de werken van ieder mens en blijkbaar, zoals deze uitspraak van Jezus doet vermoeden, ook met

de mate waarin ieder mens verantwoordelijk was. Dat is gebaseerd op hoeveel hij wist, hoeveel hij had moeten weten en hoeveel verantwoordelijkheid hij droeg vanwege de voordelen die hij had ontvangen.

Er kunnen mensen zijn die het evangelie nooit hebben gehoord en een heel licht oordeel ontvangen, omdat van hen niet verwacht kon worden dat zij meer wisten dan wat zij wisten. Andere mensen die in Amerika zijn opgegroeid en geen enkele aandacht aan het Evangelie hebben geschonken terwijl het binnen handbereik was, zouden een aanzienlijk zwaarder oordeel kunnen ontvangen.

19

Zieken zalven met olie

Dus gingen zij eropuit en predikten dat de mensen zich moesten bekeren. Zij wierpen veel demonen uit en zalfden veel zieken met olie en genazen hen. Voor zover ik weet, is dit de enige plaats in de evangeliën waar het zalven met olie daadwerkelijk wordt genoemd als een middel om tijdens het leven van Jezus zieken te genezen. We lezen nergens dat Jezus ooit zieken met olie zalfde, en afgezien van deze plaats denk ik niet dat we lezen dat iemand anders dat deed. In Jakobus, hoofdstuk 5, vers 14, zegt Jakobus:

Is iemand onder u ziek? Laat hij dan de ouderlingen van de gemeente bij zich roepen en laten die voor hem bidden en hem met olie zalven in de Naam van de Heere.

JAKOBUS 5:14

Het zalven van zieken met olie wordt dus in Jakobus, hoofdstuk 5, aanbevolen. Maar we zien nergens in het boek Handelingen of in de evangeliën dat dit als voorbeeld wordt beschreven, behalve hier tijdens deze specifieke evangelisatietoetocht. Ik weet niet zeker waarom zij bij deze gelegenheid met olie zalfden, terwijl Jezus dat, voor zover wij weten, nooit heeft gedaan.

Sommige mensen denken dat de olie een symbool van de Heilige Geest is en dat het dus alleen maar een symbolisch gebaar is. Maar sommigen menen dat dit verwijst naar het daadwerkelijk toepassen van de medische behandelingen die beschikbaar waren, omdat olie heel vaak in wonden werd gewreven om de genezing te bevorderen. Olijfolie werd bij sommige toepassingen gebruikt om bepaalde ziekten te genezen of te behandelen. Sommigen hebben gezegd dat deze discipelen niet alleen de zieken op bovennatuurlijke wijze moesten genezen, maar zieke mensen ook moesten behandelen als er een behandeling was die zij met de olie konden toepassen.

Dat is wat sommige mensen denken over Jakobus 5. Ze denken dat wanneer er in Jakobus 5 staat:

Is iemand onder u ziek? Laat hij dan de ouderlingen van de gemeente bij zich roepen en laten die voor hem bidden en hem met olie zalven in de Naam van de Heere.

JAKOBUS 5:14

het betekent dat ze alle medische middelen moeten toepassen die ze kunnen, en ook moeten bidden. Al vind ik het moeilijk te geloven dat dit de betekenis is, want de oudsten zouden niet bij uitstek beter toegerust zijn om medische middelen toe te passen dan een arts. Als dit naar medische middelen verwees, hadden de meeste mensen toegang tot artsen. En trouwens, iedereen zou iemand met olie kunnen zalven. Hun familieleden zouden dat kunnen doen. Je zou geen speciale dienaren hoeven te laten komen om dat te doen. Daarom denk ik dat het zalven met olie verband hield met bovennatuurlijke genezing en niet slechts met behandeling.

20

Herodes vreest dat Johannes is opgestaan

Ik wil dit verhaal over Johannes de Doper even doornemen. Nu hoorde koning Herodes over Hem — dat wil zeggen, over Jezus — want Zijn Naam was algemeen bekend geworden. Dit wordt op dit punt in de evangeliën vermeld omdat het waarschijnlijk gebeurde terwijl de discipelen op pad waren voor deze bediening,

waarvoor Jezus hen had uitgezonden. De Naam van Jezus werd in heel Galilea wijd en zijd bekendgemaakt, en Herodes was de heerser van dat gebied. Hij kon dus haast niet anders dan horen over de vele dingen die door Jezus en via Zijn discipelen werden gedaan.

Er staat:

En koning Herodes hoorde het (want Zijn Naam was bekend geworden) en zei: Johannes die doopte, is uit de doden opgewekt en daarom zijn die krachten werkzaam in Hem. Anderen zeiden: Hij is Elia; en weer anderen zeiden: Hij is een profeet, of Hij is als een van de profeten. Maar toen Herodes het hoorde, zei hij: Dit is Johannes die ik onthoofd heb; die is uit de doden opgewekt.

MARKUS 6:14-16

Markus beseft dat hij ons nog niet heeft verteld dat Johannes onthoofd was, of hoe dat zo gekomen was. Daarom neemt hij nu de tijd om ons dat verhaal te vertellen. Chronologisch gezien gebeurt het niet op dit punt. Wat er op dit punt gebeurt, is dat Herodes zich achtervolgd begint te voelen door de herinnering en door zijn schuld omdat hij Johannes de Doper heeft gedood. Wanneer hij hoort over deze wonderen, die worden verricht door een man die hij niet kent, denkt hij: 'Dat klinkt alsof Johannes de Doper terug is, en hij heeft meer krachten dan voorheen. Met andere woorden: ik dacht dat ik van hem af kon komen, maar dat is me niet gelukt.'

Uiteindelijk kwam hij tot de conclusie dat het Johannes niet was, en hij zag er zelfs naar uit Jezus te ontmoeten. Hij wilde Jezus wonderen zien doen. We lezen in de lijdensverhalen van Lukas dat Herodes er werkelijk naar uitkeek Jezus te zien en Jezus een wonder te zien doen. Maar toen Jezus tijdens Zijn proces naar Herodes werd gestuurd, deed Hij geen enkel wonder voor hem. Daarom kreeg Herodes een afkeer van Hem.

Dit is Herodes Antipas, degene die zijn vader, Herodes de Grote, na diens dood opvolgde. Deze Herodes was daar in Galilea heerser geworden, ongeveer in de tijd dat Jezus geboren werd, en dit is veel later. Maar wanneer hij hierover hoort, denkt hij dat

Johannes terug is. Het is duidelijk dat hij wordt achtervolgd door zijn schuld omdat hij Johannes heeft gedood. Daarom krijgen we nu het verhaal te horen over hoe deze schuld op hem kwam te rusten.

21

Johannes gevangengezet door Herodes

Herodes zelf had Johannes namelijk enige tijd vóór dit moment laten grijpen en hem in de gevangenis laten boeien vanwege Herodias, de vrouw van zijn broer Filippus, want hij was met haar getrouwd. De openbare bediening van Jezus in Galilea was begonnen toen Johannes gevangengezet werd. We leggen nu dus het verband met die gebeurtenis en dat tijdsbestek. De tijd waarin de bediening van Jezus voor het eerst begon, was dezelfde tijd waarin Herodes Johannes in de gevangenis had gezet. Herodes had namelijk de vrouw van zijn broer, Herodias, verleid en haar tot zijn eigen vrouw genomen. Johannes had tegen Herodes gezegd:

want Johannes had tegen Herodes gezegd: Het is u niet geoorloofd de vrouw van uw broer te hebben.

MARKUS 6:18

Johannes was dus in de gevangenis gezet en werd daar kennelijk enige tijd vastgehouden. Hoelang weten we niet. Het duurde in elk geval te lang naar de zin van Herodias. Zij wilde hem dood hebben. Er staat:

En Herodias had het op hem gemunt en wilde hem doden, maar zij kon dat niet, want Herodes was bevreesd voor Johannes, omdat hij wist dat deze een rechtvaardig en heilig man was, en hij beschermde hem; en als hij hem aangehoord had, ondernam hij vele dingen, en hij luisterde graag naar hem.

MARKUS 6:19-20

Wat het betekent dat hij veel dingen deed, weet ik niet. Kennelijk werd Johannes bij Herodes gebracht en preekte hij tegen Herodes. Herodes hoorde hem graag en deed veel dingen. Misschien betekende het dat hij zich hield aan veel van de dingen die Johannes hem opdroeg, uit respect voor hem als een heilig man. Waarschijnlijk zou hij Johannes graag hebben vrijgelaten, maar Herodes stond sterk onder de invloed van zijn onwettige vrouw.

Er staat:

22

De onthoofding van Johannes de Doper

En toen er een geschikte dag aangebroken was en Herodes op zijn verjaardag een maaltijd had aangericht voor zijn rijks groten en de oversten over duizend en de voornaamsten van Galilea, kwam de dochter van deze Herodias binnen en danste. En zij behaagde Herodes en degenen die mee aanlagen. Toen zei de koning tegen het meisje: Vraag van mij wat je maar wilt, en ik zal het je geven. En hij zwoer haar: Wat je van mij ook maar vraagt, ik zal het je geven, tot zelfs de helft van mijn koninkrijk.

MARKUS 6:21-23

Hij legde dus een eed af. Hij was waarschijnlijk een beetje dronken. Het was een feest, zij danste, het was een luisterrijk feest in Midden-Oosterse stijl, en hij was een koning die helemaal niet erg godvrezend was. Hij had waarschijnlijk iets te veel gedronken,

zijn tong was iets te los geworden, en hij zwoer dat hij haar alles zou geven wat ze maar wilde, zelfs tot de helft van het koninkrijk. Het lijkt er niet op dat een nuchtere koning zo'n aanbod zou doen aan een jong meisje, zijn stiefdochter.

En zij ging weg en zei tegen haar moeder: Wat zal ik vragen? En die zei: Het hoofd van Johannes de Doper. En zij ging meteen naar binnen, liep haastig naar de koning toe en vroeg: Ik wil dat u mij ogenblikkelijk op een schotel het hoofd van Johannes de Doper geeft.

MARKUS 6:24-25

Met andere woorden, niet pas ooit: “Je hebt beloofd dat je het ooit zou doen. Ik wil niet dat dit wordt uitgesteld. Ik wil dat je nu meteen, terwijl je gasten hier zijn, het hoofd van Johannes laat binnenbrengen.”

En de koning werd zeer bedroefd, maar wilde haar omwille van de eden en omwille van hen die mee aanlagen, niet afwijzen. En de koning stuurde meteen een scherprechter en beval zijn hoofd te brengen. Deze nu ging heen en onthoofdde hem in de gevangenis, en hij bracht zijn hoofd op een schotel en gaf het aan het meisje, en het meisje gaf het aan haar moeder.

MARKUS 6:26-28

De les van dit verhaal lijkt te zijn dat je voorzichtig moet zijn met wat je belooft en welke eden je aflegt. Had hij zich in dit geval aan deze eed moeten houden? Ik denk dat hij berouw had moeten hebben over die eed en hem niet had moeten uitvoeren. Maar wanneer je een eed aflegt, wordt ervan uitgegaan dat je je eraan zult houden. Hij had getuigen, en hij wilde tegenover zijn getuigen niet overkomen als iemand die zijn beloften niet nakwam. Vooral omdat ze er geen begrip voor zouden hebben als hij om zoiets zijn belofte brak. Wat hen betrof, was Johannes gewoon een politieke gevangene. Waarom zou je hem niet doden?

Herodes wist dat er meer aan de hand was. Johannes was een profeet van God, en daarom zag Herodes het als iets waarmee hij tegen God in zou gaan. Hoewel Herodes geen godvrezend man was, had hij enige vrees voor God en vrees voor Johannes. Het is duidelijk dat hij zelfs nadat hij Johannes had onthoofd nog enigszins bang voor hem was, omdat hij dacht dat Jezus misschien Johannes was die was teruggekomen.

Toen Johannes werd gedood, staat er in vers negenentwintig:

En toen zijn discipelen dit hoorden, kwamen zij en namen zijn dode lichaam weg en legden het in een graf.

MARKUS 6:29

Dat waren de discipelen van Johannes.

En zo komt er een einde aan het leven van Johannes de Doper. Over hem zei Jezus dat onder hen die uit vrouwen geboren zijn, niemand was opgestaan die groter was dan Johannes. Hij was een groot man, en iemand die op zijn minst de laatste maanden, zo niet jaren, van zijn leven vanwege zijn getuigenis in de gevangenis doorbracht en als martelaar stierf, zoals Jezus en de apostelen zelf uiteindelijk ook zouden doen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Markus 6:1
- Mattheüs 4:13
- Markus 6:2
- Lukas 2:49
- Markus 6:3
- Mattheüs 11:30
- Markus 6:2-3
- Markus 6:5
- Lukas 4:23
- Markus 6:4

- Mattheüs 10:5
- Mattheüs 10:5-6
- Mattheüs 10:18
- Markus 6:7-13
- Mattheüs 10:7
- Lukas 9:2
- Markus 1:14-15
- Markus 3:14-15
- Mattheüs 6:34
- Mattheüs 10:9-10
- Mattheüs 10:8
- Lukas 10:7
- Mattheüs 6:11
- Markus 6:10
- Mattheüs 10:12-13
- Markus 6:11
- Mattheüs 12:42
- Mattheüs 12:41
- Jakobus 5:14
- Markus 6:14-16
- Markus 6:18
- Markus 6:19-20
- Markus 6:21-23
- Markus 6:24-25
- Markus 6:26-28
- Markus 6:29

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.